

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันข้อมูลทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ใช้ทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักลงทุน เจ้าหนี้ ผู้ถือหุ้นและสาธารณชนทั่วไป ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินต้องนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการวิเคราะห์ การพยากรณ์ และนำไปประกอบในการตัดสินใจตามความต้องการของตน ข้อมูลทางการเงินดังกล่าวได้มาจากการสรุปจากขั้นตอนและกระบวนการตรวจสอบเอกสารรายการการวิเคราะห์การบันทึกรายการทางบัญชีตลอดจนการประมวลผลทางบัญชีเพื่อให้ได้ข้อมูลสรุปเป็นผลการดำเนินงาน ที่เรียกว่า “งบกำไรขาดทุน” และข้อมูลสรุปเป็นตัวเลขที่แสดงฐานะทางการเงินของกิจการที่เรียกว่า “งบแสดงฐานะทางการเงิน” ในการจัดทำข้อมูลทางบัญชีนั้นผู้จัดทำต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและแม่บทการบัญชีตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด และจัดทำตามกระบวนการควบคุมภายในของแต่ละองค์กรเพื่อลดปัญหาและข้อผิดพลาดที่ส่งผลต่อข้อมูลทางการเงินและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำข้อมูลทางบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินและสารสนเทศทางการเงิน ผู้จัดทำต้องปฏิบัติตามแนวทางวิชาชีพบัญชี และปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อแนวการปฏิบัติของนักบัญชีไทยที่เป็นประโยชน์สำคัญต่อรายงานทางการเงินที่จะเผยแพร่สู่สาธารณะชน (วารสารวิชาการศรีปทุม, 2557) นอกจากนี้ความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานก็มีส่วนส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของงาน ซึ่งได้แก่ ความรู้ทางการเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง, ความรู้ทางองค์กร และความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานต้องรู้ถึงการปฏิบัติงานตามแนวทางวิชาชีพบัญชี ตามแม่บทการบัญชีหรือกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน เพื่อให้เป็นไปตามลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน 4 ด้าน คือด้านความเข้าใจได้, ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ, ด้านความเชื่อถือได้ และด้านการเปรียบเทียบกันได้ (ดารณี เอื้อชนะกิจ, 2550) สำหรับหน่วยงานภาครัฐจะต้องนำมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่องการนำเสนองบการเงินเข้ามาใช้ประกอบการปฏิบัติงาน โดยมีเนื้อหาหลักเป็นการแสดงรูปแบบงบการเงินของหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้สำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยสำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นหน่วยงานนิติบัญญัติ ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี

การจัดซื้อจัดจ้างเป็นงานหลัก และปฏิบัติงานด้านการนำเสนอรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ใช้เป็นรูปแบบในการจัดทำรายงานทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับหน่วยงานภาครัฐในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ (GFMS: Government Fiscal Management Information) แนวทางการปฏิบัติเป็นการแสดงรูปแบบงบการเงินและหลักการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับหน่วยงานภาครัฐ โดยทั่วไป โดยรูปแบบงบการเงินที่ต้องนำเสนอต่อกรมบัญชีกลาง ประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงิน, งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน, งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน, หมายเหตุประกอบงบการเงิน, รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน การรายงานรายได้แผ่นดินรูปแบบงบการเงินที่แสดงไว้ แต่ไม่รวมถึงงบกระแสเงินสด เนื่องจากต้องรอการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 2 เรื่อง งบกระแสเงินสดรูปแบบการเงินนี้กำหนดขึ้น พิจารณาจากรายการทางการเงินโดยรวมที่เกิดขึ้นในหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง สามารถนำไปใช้เป็นรูปแบบมาตรฐานสำหรับการนำเสนองบการเงินได้ ในการนำไปใช้จริงหน่วยงานแต่ละแห่งไม่จำเป็นต้องมีรายการทั้งหมดตามรูปแบบงบการเงินที่แสดงไว้นี้ แต่หน่วยงานอาจมีรายการเฉพาะที่ไม่ปรากฏในรูปแบบงบการเงินตามแนวปฏิบัติ ดังนั้น หน่วยงานจะต้องนำรูปแบบงบการเงินนี้ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการจัดทำงบการเงิน โดยพิจารณาจากรายการที่เกิดขึ้นจริงของหน่วยงานภายใต้หลักความมีสาระสำคัญ รายการใดที่หน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีสาระสำคัญไม่จำเป็นต้องแยกแสดงรายการในงบการเงิน แต่รายการใดที่หน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่ามีสาระสำคัญ ควรพิจารณาแยกแสดงในงบการเงิน หรือเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลที่ระบุว่างบการเงินได้จัดทำตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กำหนดโดยกระทรวงการคลัง หรือตามมาตรฐานการบัญชีอื่นกรณีที่หน่วยงานต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐ (มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ, 2557)

สำนักงานการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ต้องมีการนำมาตรฐานการบัญชีภาครัฐมาใช้ในการปฏิบัติงาน และเป็นองค์กรอิสระที่เป็นเลิศในการส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของสถาบันนิติบัญญัติให้ก้าวหน้า ทันสมัย โปร่งใสและเป็นธรรมสนับสนุนกระบวนการนิติบัญญัติ สภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอย่างมืออาชีพ, สนับสนุนงานรัฐสภา วุฒิสภา สภานิติบัญญัติแห่งชาติและสภาพัฒนาการแห่งชาติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและมีบทบาทนำในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความปรองดองสมานฉันท์ สร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปประเทศไทย เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง เพื่อประโยชน์สูงสุดของปวง

ชน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนานุเคราะห์ของสำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี การเงิน และการพัสดุเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ และให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของข้าราชการ สำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรส่งผลกระทบต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของข้าราชการสำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ส่งผลกระทบต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินอย่างไรเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้จัดทำบัญชีได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา และปฏิบัติตามระเบียบของกรมบัญชีกลางลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลทางการเงิน ทำให้ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและสามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และหลักการในการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักวิชาการ ผู้กำกับดูแลผู้ตรวจสอบ และผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางการวางแผนงบประมาณ และเพื่อใช้ในการนำเสนอผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการวางแผนกลยุทธ์การบริหารงบประมาณแผ่นดินซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อีกทั้งเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังขององค์กรให้สอดคล้องและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกรมบัญชีกลาง ตามมาตรฐานการบัญชี และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพงานด้านการเงินการคลังขององค์กร เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินที่จะนำเสนอต่อสาธารณะชนต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย (Research Question: RQ)

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของข้าราชการส่งผลกระทบต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของสำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective: RO)

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของสำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการต่อปัจจัยด้านความรู้ความสามารถส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของข้าราชการ สำนักงานคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

1. กลุ่มประชากร คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 120 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของข้าราชการ ของสำนักงานคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

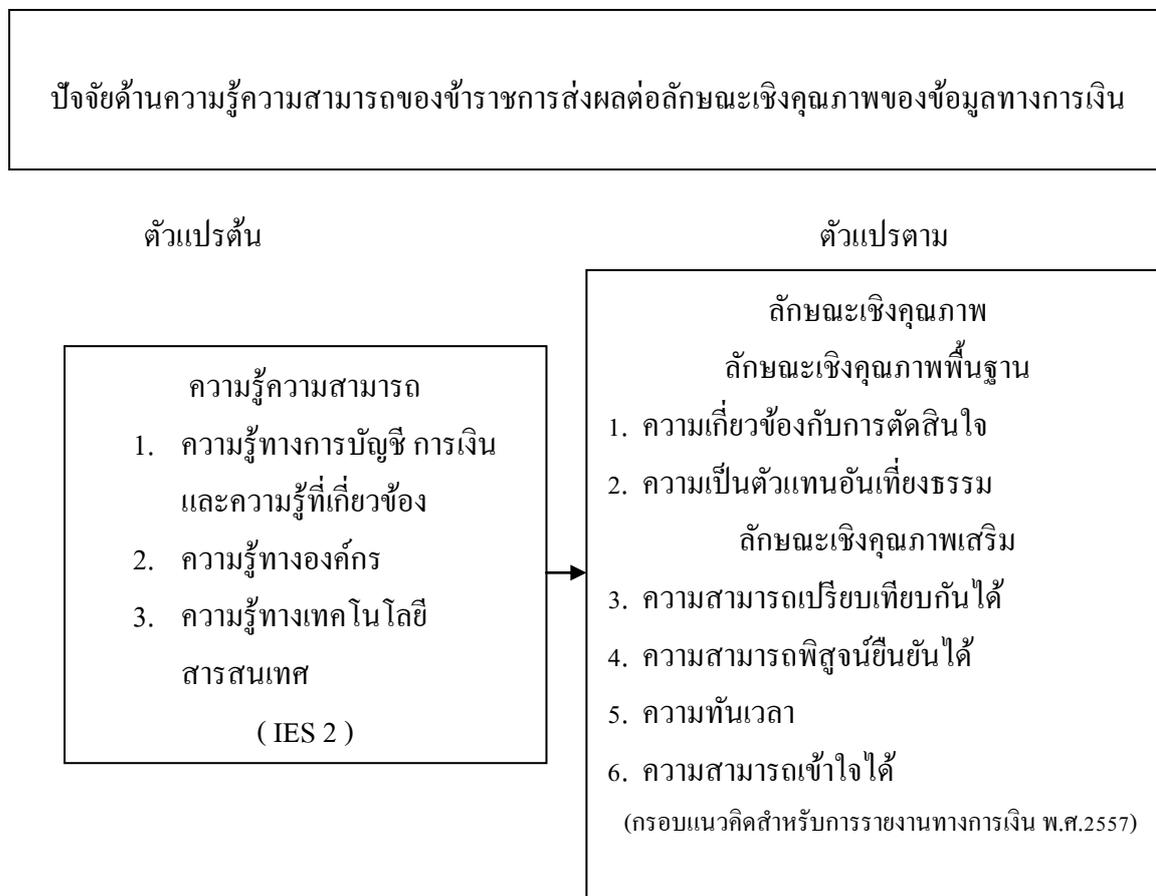
3. ช่วงเวลาที่ทำการวิจัย เดือนมกราคม-มิถุนายน 2558

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น หรือตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ทางการบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้อง, ด้านความรู้ทางองค์กร และด้านความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของข้าราชการส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน โดยแยกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน ประกอบด้วยความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ลักษณะเชิงคุณภาพเสริม ประกอบด้วยความสามารถเปรียบเทียบกันได้, ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้, ความทันเวลา, และความสามารถเข้าใจได้

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ทางการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง, ปัจจัยด้านความรู้ทางองค์กร และปัจจัยด้านความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความรู้ความสามารถ หมายถึง การใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพบัญชีด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มที่ มีความเพียรพยายาม และความระมัดระวังรอบคอบเพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และปฏิบัติงานอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพ และมาตรฐานวิชาการที่เกี่ยวข้อง ความรู้ความสามารถต้องครอบคลุมถึงผู้ช่วยผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตน ต้องได้รับการฝึกอบรม

และการกำกับดูแลที่เพียงพอปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร ระมัดระวังรอบคอบ ครบถ้วน และทันต่อเวลา (สภาวิชาชีพบัญชี,2556)

ข้อมูลทางการเงิน หมายถึง รายงานทางการเงินหรืองบการเงินที่นำเสนอฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานทางการเงินขององค์กรอย่างมีแบบแผน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดขององค์กร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและประเมินผลเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรหรือวัตถุประสงค์ของการรายงานทางการเงิน โดยทั่วไปในภาครัฐควรมุ่งที่การให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะขององค์กรเกี่ยวกับทรัพยากรที่รับผิดชอบ (มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 1,2557) โดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาการจัดสรรและการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรทางการเงินให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่หน่วยงานจัดหาเงินมาสนับสนุนกิจกรรมต่างๆและบรรลุความต้องการขององค์กร การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินความสามารถขององค์กรในการจัดการทางการเงินสำหรับดำเนินกิจกรรมต่างๆและชำระหนี้สินตลอดจนข้อผูกพันต่างๆ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะการเงินขององค์กรและการเปลี่ยนแปลงของสถานะการเงิน การให้ข้อมูลโดยรวมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานในแง่ต้นทุนการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและผลสำเร็จ และอีกความหมายหนึ่งของรายงานทางการเงิน คือ การนำเสนอข้อมูลทางการเงินในอดีตอย่างเป็นระบบ รวมถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารทรัพยากรทางเศรษฐกิจหรือภาระผูกพันขององค์กร ณ เวลาหนึ่ง หรือการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนั้นสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่งตามแม่บทการรายงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไปประกอบการสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์,2556)

ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน หมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ ข้อมูลนั้นต้องมีความถูกต้องและยุติธรรม ความถูกต้องครบถ้วนของตัวเลขรายการและข้อมูลที่เปิดเผยไว้ในงบการเงิน ตรงตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางธุรกิจ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า,2557)

ข้าราชการ หมายถึง ข้าราชการในส่วนของสำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสังกัดกระทรวงรัฐสภา

สำนักการคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง หน่วยงานอิสระ บริหารงานด้านการคลัง การพัสดุ การบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี และสวัสดิการ ทั้งเงินในงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินกองทุนต่างๆ โดยสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา และปฏิบัติตามระเบียบของกรมบัญชีกลาง ลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าปฏิบัติงานด้านการจัดทำบัญชีของสำนักงานคลังและงบประมาณ เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง
3. สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวปฏิบัติ และหลักการในการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักวิชาการ ผู้กำกับดูแล ผู้ตรวจสอบ และผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจและการกำหนดทิศทางการวางแผนงบประมาณต่อไป
4. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีของสำนักงานคลังและงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป